

Saapas- talon Aurora

WSOY

JA
TIHUTÖIDEN
TALVI

TARU VIINIKAINEN

KUVITTANUT
SILJA-MARIA WIHERSAARI

Saapas-
talon
Aurora

JA

TIHUTÖIDEN
TALVI

TARU VIINIKAINEN

Saapas- talon Aurora JA TIHUTÖIDEN TALVI

KUVITTANUT

SILJA-MARIA
WIHERSAARI

Werner Söderström Osakeyhtiö
Helsinki

SARJASSA
AIEMMIN ILMESTYNYT:

Saapastalon Aurora ja pelkojen pelko

Tekijät kiittävät WSOY:n kirjallisuussäätiötä työskentelyn tukemisesta.

Teksti © Taru Viinikainen ja WSOY 2024
Kuvat © Silja-Maria Wihersaari ja WSOY 2024
Ulkoasun suunnittelu: Kaisu Sandberg ja Riikka Turkulainen
Werner Söderström Osakeyhtiö

ISBN 978-951-0-50804-6

Painettu EU:ssa

LUKU 1

Aurora, tuskin kanervanvarvun korkuinen piiskuhäntä, raahasi saapas-talon pihassa puutarhatuolia perässään. Hän halusi löytää itselleen rauhallisen paikan. Oli elokuun puoliväli, mutta tuntui täydeltä kesältä, oli hyvin lämmintä, niin lämmintä, että jopa Aurora oli riisunut villatakkinsa ja kietonut sen lanteilleen. »Hei, pihlajapuu», Aurora sanoi pihlajan ohitse kulkiessaan ja kosketti vapaalla käpälällään puun vielä täysin vihreää lehteä kuin olisi kätellyt sitä, »kiitos ja hyvästi», hän nyökkäsi ennen kuin jatkoi tuoleineen taas eteenpäin, eikä mikään paikka, jota hän harkitsi, tuntunut sopivalta istahtaa.

Isoäiti ja isoisä pitivät saapastalon rappusilla lepotaukoa, he olivat uurastaneet kasvimaalla itsensä miltei uuvuksiin. »Mitähän tyttö touhuu?» toinen kysyi toiselta, kun he huomasivat puutarhatuolin kanssa ympäri pihaa kiertävän Auroran. »Varmaan hän etsii paikkaa, jossa lukea», keksi toinen, ja tämä vastaus heille molemmille riitti: oli aivan tavallista, että valtaosa Auroran päähänpistoista jäi arvoitukseksi muille, niin että isoäiti ja isoisä saattoivat siinä kohtaa varsin hyvin keskittyä natustamaan oman maan kurkkuja, joista olikin kasvanut pulleampia kuin yhtenäkin kesänä aiemmin.

Aurora sovitti puutarhatuolia tasanteelle karviaispensaiden takana ja ynähti. Paikka ei ollut lähellekään täydellinen tälle erityiselle juhlamenolle, jonka hän tunsi välttämättömäksi sinä kauniina, vielä kesäisenä päivänä suorittaa, mutta hänen oli tullut tuolia retuuttaessaan niin kuuma, että siihen hän tyytyi. Aurora asetteli tuolin selkämys saapastaloon päin, koska ei kaivannut tulla nähdyksi. Sitten hän istuutui tuolille kissankello sylissään. »Hei, kissankello», hän sanoi, »kiitos ja hyvästi», ja tämän tehtyään hän siveli paljaalla kypälän pohjallaan nurmea allaan. »Hei, nurmi, kiitos ja hyvästi.»

Aurora jätti jäähyväisiä kesälle. Yksitellen hän kävi läpi kesän jokaisen kasvin ja eläimen – raparperi, kerttu, apila... »Syksy ei minua yllätä», Aurora puheli varjopaikassaan hyvillään, »minä ehdin ensin», hän nyökkäili. Ja tähän kaikkeen tiivistyikin tarkalleen se, millä hänelle oli silloin merkitystä: saada luopua kesäluonnosta puunlehti, terälehti kerrallaan silloin, kun se oli vielä täysissä voimissa, ja varsinkin ennen kuin piiskuhännät kömpisivät vuoteisiinsa horrostamaan talven ajaksi, hän muiden mukana.

Kimalaiskuningatar surahti Auroran ohi. »Kiitos ja hyvästi», Aurora huikkasi sen perään. Hän uskoi pörriäisen kiertävän jo katsasta-

massa kolosia, joihin pääsisi pakoan pakkasia. »Hei, omena», Aurora sanoi pantuaan merkille omenanraakileen maassa puun varjossa, »kiitos ja hyvästi.»

Aurora kääntyi puutarhatuolissaan ympäri ja silmäili tuolin pinojen väleistä, mitä pitäisi hyvästellä vielä. Pikkusisko Vilhelmiina istui auringonpaisteessa keskellä pihaa ja leikki Suukkosensa kanssa – tämä isoäidin vanamonpunaisesta villasukasta tekemä pehmo-kaveri oli syönyt liikaa taatelipullaa ja tarvitsi nyt hellävaraista vatsahierontaa, se ihan vaikersi, tämä Suukkonen. Auroran kasvoille levisi hymy, ja hetken hän ajatteli, että Suukkosta voisi auttaa kulaus vettä ja kutittelu leuan alta, mutta aika pian hän kuitenkin havahtui näistä ajatuksista ja käänsi katseensa pois. Aurora ei ollut enää pieni, hän ei leikkinyt millään... täytetyillä sukilla!

Aurora poimi karviaispensaasta pari punertavaa marjaa. »Hei, karviainen, kiitos ja hyvästi», hän sanoi lähinnä vain, koska oli tehnyt päätöksen sanoa tänään niin. Huvitus, jonka vallassa hän oli kesän jäähyväisjuhlaan alkujaan lähtenyt, oli alkanut vaihtua keljuun velvollisuudentuntoon. »Hei, ohdake, hei kurjennokka», Aurora mutisi, »hyvästi piharatamo, unikko, ruohosipuli», hän lateli, ja kaiken aikaa hän tunsi, kuinka Vilhelmiina helli Suukkosta hänen selkensä takana, kun hän itse vain istua tönötti. Ja silloin syksy tuli hänen mieleensä inhottavammin kuin ikinä. Aurora ei tahtonut uutta vuodenaikaa, ei varsinkaan syksyä. Hän ei halunnut ajan kuluvan. Hän tahtoi pitää kesän.

Kallio väreili lämmöstä vielä illan tunteinakin. Kukat vetäytyivät suppuun kuin olisivat varjelleet salaisuutta. Isoäiti ja isoisä hyppäsivät sisään saapastaloon paistamaan illalliskurpitsaa, ja kohta Vilhelmiina loikki näiden perään, sillä kyllähän Suukkosenkin massuun mahtuisi taas vähän täytettä, vallankin jos se oli paistettu voissa. »Kiitos sinulle, muurahainen, hyvästi etelätuuli ja korennot», Aurora sanoi ja lähti sitten vetämään tuolia jäljessään palauttaakseen sen huvimajaan, josta oli sen ottanutkin. Hänkin tunsi herkullisen ruoan tuoksun.

Aurora nitkutti saapastalon rappusilla kengät jaloistaan. Ne olivat puristaneet hänen varpaansa punaisiksi, mutta hän ei tahtonut myöntää, että ne olivat käyneet pieniksi; isoäiti ja isoisä olivat ostaneet hänelle uudet kengät syntymäpäivälahjaksi, sellaiset joissa oli nauhat, mutta ne hän oli jättänyt laatikkoonsa. Asiat olivat joskus sellaisia, melkeinpä tuskastuttavan monimutkaisia. Näet vaikka Aurora ei tahtonut leikkiä täytetyillä sukilla niin kuin pikku pipanat, ei hän

myöskään halunnut kulkea nauhakengissä, jollaisia isot piiskuhännät käyttivät. »Hei, te kaikki, jotka unohdin mainita», Aurora sanoi astuessaan sisään saapastaloon, »anteeksi, kiitos ja hyvästi.»

LUKU 2

Päivät jatkuivat niin lämpiminä, että jopa yöt saattoi nukkua ikkuna auki ja jotkut yksittäiset lupiinit innostuivat kukkimaan uudemman kerran. Kului ainakin kuukausi siitä, kun Aurora oli hyvästellyt kesän, kun hän pihanlaitaa kulkiessaan huomasi kielon lehtiin ilmestyneen epämääräisiä, ihottuman kaltaisia ruskeita pilkkuja, joita niissä ei ollut ennen ollut. Aurora oivalsi kyllä pilkkujen johtuvan siitä, että syksy oli tuloillaan, mutta ei suostunut ajattelemaan sitä, vaan kaatoi juomapullostaan tilkkasen vettä kasvin juurelle ja toivotti poloiselle pikaista paranemista. Hän ei siinä hetkessä keksinyt muutakaan.

Muutaman päivän kuluttua kielon lehdet olivat kuitenkin menettäneet kaiken vihreän värinsä. Tilalle oli tullut valju, läpikuultava keltainen, johon ruskeat laikut olivat imeytyneet kiinni kuin ruviksi. Aurora kuopaisi korvallistaan. »Se on alkanut», hän tunnusti vihdoin, »syksy», hän värähti ja huiskaisi turkiltaan kellertyneet männyneulaset, jotka tuuli oli aivastuksen tavoin pärskäyttänyt hänen niskaansa.

Aurora kiiruhti kotiin kertomaan uutisen isovanhemmilleen, mutta jostakin nämä olivat saaneet tietää sen jo. »Ripsauttaisitko vähän suolaa?» isoäiti pyysi Auroralta keittiössä valtavaa vuokapiirakkaa molemmin käpälin kannatellen. »Tänne tömpsäys myös!» isoisa huu-teli tulisena hohkaavan uunin äärestä. Hän taputteli pannukakkua survotuista juureksista. Aurora tarttui suolakkoon ja hyppäsi isoäidin eteen sirottelemaan suolaa piirakan pinnalle. »Pitääkö käydä horrosta-maan?» hän kysyi, hänen varpaitaan oli alkanut heti paleltaa. »Pitää», isoäiti vastasi, »mutta ei vielä. Meillä on hyvin aikaa valmistautua.»

Piiskuhännät Tynnyrilässä asuivat tynnyreissä kaikki, lukuun ottamatta Aurora Vihneen perhettä, joka muualta muuttaneen sukunsa perinteitä kunnioittaen piti majaa huopasaappaassa. Niin tynnyri- kuin saapastalonkin katon alla talvihorros tarkoitti kuitenkin kutakuinkin samaa, siis syvää lepoa myöhäisestä syksystä varhaiseen kevääseen: nämä pienet, pörröiset maaviipottajat vähän niin kuin nukkuivat talven, kokonaisen vuodenajan, yli uuteen kevääseen.

Valmistautuminen horrokseen tarkoitti villavällyjen tomuttamista, olkipatjojen pölyttämistä, talonseinien tilkitsemistä pellavahöyryvin ja pöyhein sammaltupsuin. Ennen kaikkea valmistautumiseen kuului Tynnyrilässä kuitenkin leipominen. Kylän väki nimittäin tiesi, että vaikka talvi menikin maatessa päivästä ja viikosta toiseen, sikeimmänkin horroksen läpi iski välillä nälkä, ja silloin täytyi nousta vuoteesta – vähän samaan tapaan kuin unissakävelijät – panemaan jotakin suuhun. Ja tynnyriläläisille ominaiseen tapaan ruokaa piti varata mieluummin liikaa kuin liian vähän. Ja tähän touhotukseen olivat haksahaneet nyt Auroran isovanhemmatkin.

»Kaalipasteijoita. Sahramisarvia. Juustotankoja», isoäiti kirjoitti Vilhelmiina sylissään voipaperinyytteihin, jotka isoisä seuraavaksi kiipesi nostelemaan saapasvarren korkeille hyllyille. »Ei kai mitään puutu?» hän kysyi. »Puuttuu, puuttuu!» tikapuilla keikkuva isoisä vastasi sen enempää miettimättä, vaikka joutuikin sitten ihan pinnistämällä keksimään: »Esimerkiksi... siirappimunkit!»

»Olemmeko me unohtaneet siirappimunkit?» isoäiti huudahti lyöden kädensä rinnalleen kuin unohdus olisi ottanut häntä sydäimestä. Vauhdilla hän nosti Vilhelmiinan ruokapöydän ääressä sukkaa par-

sivan Auroran syliin ja säntäsi itse etsimään rasvakattilaa. »Aurora! Voisitko sinä mitenkään...?» isoäiti huuteli hartioita myöten kattilakaappiin ahtautuneena.

Sukka ja neula putosivat Auroran käpälästä. »Tottahan toki minä voin olla Vilhelmiinan kanssa, kun te leivotte», Aurora vastasi. Hän hyppäytti pikkusiskon parempaan asentoon ja lähti vikkelmästä tätä kantaen etsimään heille jotakin hauskaa yhteistä puuhaa. Hänestä tuntui niin onnelliselta, että hän hyrräsi.

*”Saapastalon Aurorassa on jotain perinteisellä tavalla kaunista,
se suorastaan puksuaa satujen ja tarinoiden lumoa.”*

– ARVID LYDECKEN -PALKINTORAATI

Talvi on tulossa saapastaloon. Isovanhemmat horrostavat jo täkkiensä alla, kun Aurora ja pikkusisko löytävät ulkoa kylmetyneen otuksen. Otus on pieni ja suloinen, ja Aurora haluaa sen löytölapsekseen. Sitten talossa alkaa tapahtua: taikinakulho on kaadettu yöllä ja vaatteisiin järsitty reikiä. Aurora lähtee etsimään otuksen omia vanhempia ja joutuu seikkailuun, jossa saa yllättyä kerran jos toisenkin. Harva asia – ja otus – on täysin sitä, miltä päällepäin näyttää.

Tunnelmallisen lastenromaanisarjan avausosa *Saapastalon Aurora ja pelkojen pelko* sai Arvid Lydecken -palkinnon vuonna 2024.

www.wsoy.fi

L84.2

ISBN 978-951-0-50804-6